

Cyklus „Za příběhy svatých“

FRANTIŠEK Z ASSISI

© Katechetické středisko AP

(AI: Google Gemini, Canva)

2026

František – posel pokoje a bratrství

- **Cílová skupina:** Mladší školní věk (1.–5. třída)
- **Cíl:** Účastníci se seznámí se životem svatého Františka z Assisi a se základními rysy františkánského života (bratrství, chudoba, pokoj). Na příběhu o vlku z Gubbio pochopí, že pokoj se nebuduje násilím, ale porozuměním a odpuštěním, a objeví způsob, jak být sami „nástrojem pokoje“ ve své třídě či rodině.
- **Pomůcky pro katechezi:** Kousek prádelní šňůry pro každé dítě; silný provaz (cingulum) se třemi uzly jako ukázka + bílá nebo hnědá stuha pro každé dítě; plakát s biblickým textem; vystříhané holubice / kartičky s nápisem „Pax et bonum“; svíčka + zápalky; drsný kamínek pro každé dítě

Úvodní aktivita: „Uzel na provázku a most z dlaní“ (5–7 minut)

Postavíme se s dětmi do kruhu a každému dáme kus silnějšího provázku o délce cca 20 cm. Poté **zahájíme slovy:** „*Představte si na chvíli, že jste se na někoho hodně rozzlobili. Pohádali jste se s kamarádem, někdo vám vzal vaši oblíbenou hračku, nebo nemůžete udělat, co byste chtěli. Co teď cítíte?*“

Necháme děti rychle v kruhu **odpovědět**. Nakonec **shrňme:** „*Shodli jsme se, že máme pocit, jako by nás něco svíralo. Znázorníme to teď na vašich provázcích – zavažte na nich pevný, utažený uzel.*“

Když jsou děti hotové, vyzveme je, aby si uzel **prohlédly** a zkusily ho zmáčknout v dlani. **Ptáme se:** „*Jaký ten provázek teď je? Je tvrdý, kratší, špatně se uvazuje. Přesně takové bývá naše srdce, když v sobě držíme hněv a nechceme se udobřit.*“

Navážeme: „*A teď zkusíme uzel pomalu, v tichu rozvázat. Není to úplně snadné, vyžaduje to trpělivost a trochu úsilí.*“ Když děti práci skončí, **dodáme:** „*Co se stalo? Provázek je zase dlouhý, měkký a může spojovat věci k sobě.*“

Na závěr děti uchopí oba konce svých provázků a natáhnou ruce tak, aby se navzájem dotýkaly. Provázek tak tvoří **symbolický kruh**.

Aktivitu na závěr **shrňme:** „*Rozmotat uzel hněvu chvíli trvá, ale otevře to cestu k druhému člověku. Dnes si budeme vyprávět o muži jménem František z Assisi. On byl mistrem v rozmotávání takových uzlů mezi lidmi. Místo nich dokázal stavět mezi lidmi mosty pokoje.*“

Hlavní část: „Svatý František a cesta pokoje“ (20 minut)

Posadíme se s dětmi do kruhu. V zakrytém koši nebo krabici máme **připravené pomůcky**, které postupně využijeme.

A. Od bohatého rytíře k „Chudáčkovi z Assisi“

Začneme **vyprávět**: *František se narodil kolem roku 1181 v italském městě Assisi v rodině bohatého obchodníka s látkami. V mládí utrácel otcovy peníze, nosil drahé šaty a toužil se stát slavným rytířem. Válka a těžká nemoc mu však otevřely oči. Uvědomil si, že drahé věci a sláva přinášejí jen hádky a strach. Před všemi obyvateli Assisi vrátil všechny svoje věci včetně drahých šatů otci, oblékl si hrubý hnědý oděv, přepásal se provazem a rozhodl se žít úplně jednoduše – tak, jak žil Ježíš.*

Historické okénko (k případnému doplnění vyprávění)

Historická fakta: František z Assisi (1181–1226) byl skutečným **zakladatelem** žebravého řádu, který byl po něm nejčastěji nazýván **františkáni**. Byl to výjimečný muž pokoje, který dokonce během křížových výprav odjel do Egypta za sultánem, aby bez zbraní jednal o míru.

Legenda a symbol: Příběh o vlku z Gubbia, který budeme dále vyprávět, pochází ze slavné středověké knížky „**Kvítky svatého Františka**“. Vlk v ní symbolizuje nejen divoké zvíře, ale především hněv, strach a nepřátelství mezi lidmi (např. mezi spornými stranami ve městě). František ukázal, že i ten největší konflikt lze vyřešit **nasloucháním** a **odpuštěním**.

Vsuvka „Tři uzly“

Z koše **vyndáme** silný provaz se třemi úhledně uvázanými ozdobnými uzly. Dáme o kolovat v kruhu a **vysvětlíme**: *„Říkali jsme si, že František si po odchodu z domova oblékl hrubé šaty, které přepásal provazem. Podobný oděv dodnes oblékají řeholníci z řádu, který se k jeho odkazu hlásí. Tento řád se nazýval na začátku „menší bratři“ nebo později „františkáni“. Nestavěli si ale žádné kláštery s vysokými zdmi – bratři chodili mezi obyčejné lidi, kázali a pomáhali chudým.*

*Jejich hábit byl typický právě těmito třemi uzly na provazu, který nosili místo pásku. Nevymysleli je ale jen tak: znamenají tři sliby, které tito bratři skládají – **chudobu** (nemít věci jen pro sebe), **čistotu/lásku** (mít srdce pro všechny) a **poslušnost** (naslouchat Bohu). (Význam slibů je samozřejmě širší, se staršími dětmi o nich můžeme hovořit v plném rozsahu.)*

Dáme každému dítěti krátkou stuhu, na které **společně uvážeme tři uzly – můžeme zkusit právě ty, které františkáni skutečně nosí.**

Františkánský uzel (v uzlařství známý také jako **kapucínský** nebo **francouzský uzel**) se váže tak, že se konec provazu několikrát omotá kolem vlastního pevného konce a následně se jím provleče. Zde je jednoduchý návod:

1. **Vytvořte smyčku:** Vezměte volný konec provazu a ohněte ho směrem nahoru k pasu, čímž vytvoříte jednoduchou otevřenou smyčku (oko).
2. **Omotávejte provaz:** Volným koncem provazu začněte pevně omotávat obě části smyčky dohromady. Postupujte směrem dolů (k otevřenému konci). Pro klasický františkánský vzhled udělejte **3 až 5 otoček** těsně vedle sebe.
3. **Provlečte konec:** Jakmile dokončíte otočky, protáhněte zbývajícím volným koncem provazu zbylým očkem na konci smyčky.
4. **Uzel utáhněte:** Zatahněte za oba konce provazu. Během utahování uzel prsty urovňávejte a stlačujte otočky k sobě, aby vznikl úhledný, pevný „váleček“.

Praktický tip: Na františkánském cingulu se tyto uzly vážou tak, že se dělají přímo na jednom visícím konci provazu za sebou. Aby uzly vypadaly autenticky, používá se kroucený bavlněný nebo vlněný provaz (obvykle bílé barvy).

Při společné práci můžeme diskutovat o následující **otázkách**:

- *Myslíte, že je i pro nás důležité si uvědomovat, že všechno nemáme jen pro sebe, že máme mít srdce otevřené všem a naslouchat Bohu? Jak to můžeme udělat? Který uzel – slib považujeme za nejdůležitější? Který by pro nás byl nejobtížnější?*

B. Legenda o vlku z Gubbio

Pokračujeme ve vyprávění: „*František proslul jako velký tvůrce pokoje. Vypráví se o něm následující příběh: Když jednou přišel do města Gubbio, všichni lidé byli zavření ve svých domech a báli se. Za branami totiž obcházel obrovský, divoký vlk, který napadal zvířata i lidi. Obyvatelé ho chtěli zabít. František se ale sebral a šel za vlkem úplně sám a bez zbraně. Když proti němu vlk vyrazil, František udělal znamení kříže a řekl: „Pojď ke mně, bratře vlku! Víím, že děláš zlé věci jen proto, že máš obrovský hlad.“*

František potom uzavřel s lidmi z města dohodu: Lidé budou vlkovi každý den dávat jídlo a vlk už nikomu neublíží. Vlk na znamení souhlasu položil svou tlapku do Františkovy dlaně. Od té doby žil vlk ve městě jako přítel všech lidí.

Vsuvka „Tlapka v dlani – gesto důvěry a smíření“

Touto aktivitou můžeme **propojit** předešlý příběh s konkrétním prožitkem přijetí druhého a odbourání strachu díky gestu podané ruky jako symbolu pokoje.

Na počátku **připomeneme vyznění** příběhu: „*Vlk měl strach z lidí a lidé měli strach z vlka. Všichni se chystali na boj. Ale František ukázal, že k řešení nejsou potřeba zbraně ani křik. Vlk položil svou tlapku do Františkovy dlaně – a v té chvíli lidé zbraně odložili.*“

Poté vyzveme děti, aby **utvořily dvojice** a domluvily se, kdo z dvojice bude „člověk“ a kdo „vlk“. Poté dáme **instrukci** těm, kteří představují „člověka“: „*Zvedněte ruku a udělejte nějaké gesto, které by vyjádřilo, že se na někoho zlobíte, bojíte se ho, nelíbí se vám...* (děti udělají z ruky pěst, dají ruku za záda, do kapsy apod.) Poté **pokračujeme**: „*A teď otevřete dlaň směrem nahoru – jako ‚tlapku‘, která nic neskrývá, nemá v sobě žádnou zbraň a nabízí mír. Druhý z dvojice položí svou dlaň na ni.*“

Jakmile mají děti spojené dlaně, **vyzveme** je, aby se podívaly navzájem do očí a řekly větu: „**Už se nebojím, chci s tebou žít v pokoji.**“ (Nebo mohou použít tradiční františkánský pozdrav: „*Pokoj a dobro!*“).

Na závěr **reflektujeme**: „*Všimněte si, co se stalo. Ve chvíli, kdy otevřeme dlaň a podáme ji druhému, přestáváme být nepřáteli. Podat ruku nebo 'tlapku' znamená: Vzdávám se hněvu, už se na tebe nezlobím a chci být tvůj přítel. Svátý František nám ukazuje, že ten, kdo udělá první krok k pokoji, není slabý – je naopak velký a silný jako opravdový šířitel dobra.*“

C. Práce s Písmem (Mt 5,9)

Společně s dětmi **si přečteme** verš z Ježíšova Kázání na hoře (můžeme ho případně připravit jako plakát nebo nápis na tabuli):

„*Blahoslavení tvůrci pokoje, neboť oni budou nazváni Božími syny.*“ (Mt 5,9)

Zeptáme se dětí: „*Co znamená slovo 'blahoslavení'?*“ (...) **Komentujeme**: „*V Bibli to neznamená jen 'šťastní', ale doslova 'nesmírně obdarovaní Boží radostí'. A kdo je to 'ten, kdo působí pokoj'? Není to ten, kdo jen sedí a nic neříká, aby nebyl hluk. Je to ten, kdo jde tam, kde je hádka, a pomáhá lidem usmířit – je to takový 'stavitel mostů'.*“

Nabídneme dvě **otázky k diskusi**:

1. „*Když se strhne hádka, je často jednodušší utéct, nebo přilít olej do ohně a hádat se taky. Proč po nás Ježíš chce, abychom dělali pravý opak – tedy zkoušeli jednat tak, aby nastal pokoj?*“
2. „*Vzpomeň si na situaci ve škole nebo doma, kdy ses pohádal(a) s kamarádem nebo sourozencem. Co by udělal 'tvůrce pokoje'? Jaký konkrétní malý krok můžeš dnes udělat ty, abys přinesl(a) pokoj tam, kde vládne napětí?*“

Souhrn (5 minut)

Co si z dneška budeme pamatovat?

Pokoj nevzniká pomocí zbraní: František ukázal, že strach a hněv se nedají překonat hněvem, ale dobrotou a upřímným rozhovorem.

Život v bratrství: František vnímal každého člověka (i zvířata a přírodu) jako svého bratra nebo sestru, protože všichni máme jednoho Otce v nebi.

Být nástrojem pokoje: Každý z nás může být malým „Františkem“, když udělá první krok k udobření a nabídne ruku.

Závěrečná modlitba (5 minut)

Zapálíme společně svíčku a **postavíme se do kruhu**. Uprostřed kruhu leží košíček s drsnými kamínky, které představují tvrdost a spory, a papírové holubice / kartičky.

Každé dítě si **vezme kamínek** a chvíli ho drží v sevřené ruce. **Komentujeme:** „*Tenhle kámen představuje chvíle, kdy se zlobíme, kdy nechceme někomu odpustit nebo se tváříme jako divoký vlk.*“

Děti poté kamínek **odloží** stranou, nejlépe do rohu místnosti, a **vezmou** do dlaní papírovou holubici nebo kartičku s nápisem „**Pokoj a dobro**“ (tradiční františkánský pozdrav *Pax et Bonum*). **Zvednou** svoje kartičky ke svíci a **společně se modlíme** (volně podle slavné modlitby sv. Františka):

Pane Bože, uč nás být nástrojem tvého pokoje.

- **Děti:** *Kde je nenávisť, tam se snažme přinášet lásku.*

Kde je urážka, tam se snažme přinášet odpuštění.

- **Děti:** *Kde jsou spory, tam se snažme vytvořit jednotu.*

Kde je smutek, tam zkusme přinášet radost.

Všichni: *Pane, dej, ať jen nečekáme, že druzí udělají radost nám, ale ať my sami přinášíme tvoji lásku všem kolem nás. Amen.*

Můžeme pak společně dodat:

*Svatý Františku, * oroduj za nás. Amen.*

Bonusová aktivita: „Ruka pokoje – naše smlouva z Gubbia“ (15 minut)

Co budete potřebovat: Čtvrtky / listy papíru na kreslení, výtvarné potřeby.

Postup:

- Děti **dostanou** čtvrtku / list papíru a **obkreslí** na něj obrys své vlastní ruky.
- Do dlaně obkreslené ruky **napíší** nebo **nakreslí** jedno konkrétní **gesto pokoje**, které tento týden udělají (např. „Podělím se o hračku“, „Omluvím se sourozenci“, „Pustím někoho do dveří“).
- **Kolem dlaně si napíší** tradiční pozdrav svatého Františka: „Pokoj a dobro!“
- Výkres si **odnesou domů** na pracovní stůl jako **připomínku** své vlastní „dohody o pokoji“.

František – Ekologie ducha a píseň stvoření

1. **Cílová skupina:** Starší školní věk a mládež (11–16 let)
2. **Cíl:** Účastníci nahlédnou do hloubky Františkova obrácení, pochopí smysl vzniku františkánského řádu a prostřednictvím rozboru *Písně bratra Slunce* objeví křesťanský pohled na přírodu, stvoření a ekologii jako výraz úcty ke Stvořiteli. Budou vedeni k osobní reflexi vlastního přístupu k přírodním zdrojům i k lidskému okolí.
3. **Pomůcky k základní katechezi:** Vystřižené novinové titulky s tématem ekologické krize + lístky s citáty z Františkovy *Písně bratra Slunce* (podle počtu účastníků) umístěné v koši na losování; papíry a tužky; přírodní materiály, svíčka a zápalky na závěrečnou modlitbu.

Úvodní aktivita: „Náš svět – zboží nebo dar?“ (10 minut)

Katechezi zahájíme **konverzační a diskusní aktivitou**.

Průběh:

Necháme účastníky **vylosovat** z koše novinové titulky a úryvky z *Písně bratra Slunce*. Podle nich se **rozdělí do dvou skupin**.

Poté **zadáme úkol**: *Každá skupina zkusí podle textu, které má, zformulovat, jaký je pohled autorů / autora na svět. Za co svět považují lidé, o který čteme v titulcích novin, a za co ho má autor druhého textu? Po společné poradě účastníci reflektují své myšlenky. Poté je požádáme, aby své poznatky shrnuli (svět jako majetek nebo surovina / Boží dar, „bratr a sestra“). Můžeme pokračovat ještě diskusní otázkou: „Který z pohledů je nám v dnešní době bližší? Proč se k přírodě často chováme spíše majetnický než bratrsky?“*

Přejdeme k tématu: *Muž, který napsal druhou větu, nebyl naivní snílek, ale radikální revolucionář 13. století. Jmenoval se František z Assisi a jeho vztah ke stvoření dodnes inspiruje i moderní ekologii.*

Hlavní část: „Od bohatství k bratrství a chvále stvoření“ (20–25 minut)

A. Vzpouora bohatého mladíka a radikální svoboda

V úvodu **načrtneme** stručný **portrét**: *Francesco di Bernardone (1181–1226) se narodil v Assisi v rodině bohatého kupce. Měl před sebou skvělou budoucnost, peníze a touhu po rytířské slávě. Během války proti sousednímu městu Perugia byl zajat a strávil rok v chladném vězení. Tam těžce onemocněl; v tichu vězení a nemoci poprvé uslyšel „hlas zevnitř“, který ho přinutil přehodnotit celý dosavadní život.*

Uvědomil si prázdnotu touhy po majetku. Ve slavné životní epizodě na náměstí v Assisi před biskupem a svým otcem vrátil všechno oblečení i peníze, vysvlékl se ze drahých šatů a prohlásil, že jeho jediným otcem je Otec nebeský. S několika přáteli, kteří ho následovali, založil Řád menších bratří (františkány) – společenství, jehož základem byla absolutní chudoba, život v radosti, manuální práce a nekompromisní následování evangelia.

Historické okénko (k případnému doplnění vyprávění)

Co ještě stálo za Františkovým obrácením? Klíčovým zlomem v jeho životě nebyla jen chudoba, ale **setkání s malomocnými** – lidmi, kterými tehdejší společnost pohrdala a vyháněla je za hradby měst. František, který se dříve štítil i pohledu na ně, sesedl z koně, jednoho z nich objal a políbil ho. Tehdy pochopil, že opravdová proměna začíná ve chvíli, když v odmítnutém člověku uvidíme bratra. Podobně slyšel v polorozbořeném kostelíku v San Damianu Ježíšův hlas z kříže: „*Františku, jdi a oprav můj dům, který – jak vidíš – se celý boří.*“ František si tehdy myslel, že má opravit kamennou budovu, ale teprve později pochopil, že má obnovit celou církev životem podle evangelia.

František, příroda a legendy: Jedna z nejznámějších legend zapsaná ve středověkých *Kvítcích svatého Františka* vypráví, že když František putoval k městečku Bevagna, uviděl na polích hejno ptáků. Nechal své společníky být, rozběhl se k nim, a ptáci neuletěli. František k nim začal mluvit: „*Bratři moji ptáčkové, velmi jste povinni chválit svého Stvořitele, který vám dal peří na oděv, křídla k letu a vše, čeho potřebujete...*“ Ptáci prý roztahovali křídla a skláněli hlavy k zemi, dokud jim nepožehnal a nepropustil je.

Význam legendy: Vidíme tu hlubokou pravdu – když člověk žije vnitřně v pokoji s Bohem a neubližuje svému okolí, ztrácí se strach a napětí mezi ním a okolním světem. Příroda přestává být hrozbou nebo předmětem k využití a stává se prostorem harmonie.

B. Píseň bratra Slunce (*Laudato si'*) a teologie stvoření

Uvedeme téma: *Ke konci svého života – slepý, nemocný, poznamenaný utrpením a fyzickou bolestí stigmat – složil František svou nejslavnější báseň Píseň bratra Slunce neboli Laudato si.*

Připomeneme úvodní aktivitu **otázkami**: *Tento Františkův text jsme používali už v úvodní aktivitě. Jak František nazýval slunce, jak vodu a jak zemi? A co tím chtěl vyjádřit?*

- Slunce je mu „*bratrem*“ (dává světlo a teplo).
- Voda je „*užitečná, pokorná a čistá*“ (slouží všem bez rozdílu).
- Země je „*matkou*“ (živí nás a nosí).

Tuto část **můžeme** (v případě dostatku času) **doplnit** o teologické pozadí pohledu na stvoření.

*Proč František nazýval slunce bratrem, vodu sestrou a zemi matkou? Rozhodně nešlo o pohanské uctívání přírody. František vycházel z hlubokého přesvědčení, že **všechno, co Bůh stvořil, nese jeho otisk**. Jestliže Bůh stvořil svět z lásky, pak každý tvor, rostlina i kámen je naším „příbuzným“, protože máme téhož Stvořitele.*

*František vnímal, že věci kolem nás nejsou jen „kusem hmoty“ k jednorázovému použití, ale **znaméním Boží přítomnosti**. Proto například chtěl, aby lidé nekáceli celé lesy, ale alespoň kousek nechali netknutý, a ten mohl dál „chválit Stvořitele“. V jeho pojetí je dokonce i „sestra smrt“ zbavena děsu – nestojí proti nám jako nepřítel, ale jako brána k věčnému životu s Bohem.*

Aktivita: Moderní slabikář stvoření (individuální tichá reflexe)

Aktivitu **uvedeme**: *Kdybychom dnes měli sepsat vlastní krátkou sloku Písně stvoření pro náš svět (kde máme telefony, silnice, stromy v ulicích, parky, domy), jaké věci kolem nás bychom nazvali „bratrem“ nebo „sestrou“?*

Účastníci **dostanou** papír a pokusí se napsat 2–3 vlastní verše začínající slovy: „*Bud' pochválen, můj Pane, za...*“ (např. za ticho v pokoji, za teplou vodu, za strom před domem, za spolehlivý internet, za lidi, kteří mi pomáhají...).

Po ukončení práce **mohou** účastníci dobrovolně **přečíst své verše**. Ukáže nám to, že Františkův pohled není uzavřený ve středověku, ale učí nás všimnout si darů všedního dne i dnes.

C. Od Písně bratra Slunce k encyklice *Laudato si'* – Ekologie všedního dne

Tuto část **uvedeme** následovně: *Jméno František si zvolil i předešlý papež, který v roce 2015 vydal přelomovou encykliku o ochraně životního prostředí s názvem **Laudato si'** (Bud' pochválen). Název si vypůjčil právě z Písně bratra Slunce svatého Františka z Assisi. Pojdme si uvést **dvě důležité myšlenky**: (následující odstavce můžeme vhodně zestručnit podle věku a pokročilosti skupiny)*

- **Integrovaná ekologie – Všechno je propojené:**

Papež František připomíná, že nemůžeme oddělovat „péči o přírodu“ od „péče o lidi“. Není možné se dojímat nad vymíráním zvířat a zároveň přehlížet chudobu, nespravedlnost nebo lidi na okraji společnosti. Ekologická krize a sociální krize jsou totiž dvě strany téže mince. Planetu Zemi (naši „sestru a matku“) ničíme stejným způsobem, jakým často ničíme mezilidské vztahy: lhostejností, sobectvím a snahou mít stále víc na úkor druhých.

- **Kultura vyhazování vs. kultura vděčnosti:**

Moderní svět podle papeže Františka sklouzl ke „kultuře skládky“ – věci, jídlo, ale i lidi často bereme jako spotřební zboží, které se po použití vyhodí. Svatý František nás učí pravému opaku: **kultuře vděčnosti**. Každá věc, každý dar a každý člověk má svou důstojnost. Vděčnost vede k úctě a úcta brání plýtvání.

Aktivita: Kalkulačka našich stop – Od spotřeby k vděčnosti (reflexe a diskuse)

Aktivitu **uvedeme**: *„Když se řekne ‚ekologie‘, většina z nás si představí třídění odpadu nebo zachraňování deštných pralesů. Papež František ale říká, že ekologie začíná u našich každodenních malých návyků.“*

Následuje **osobní inventura** (tříminutová tichá práce). Každý účastník dostane papír rozdělený na dvě poloviny:

- **Sloupec 1 (Kultura plýtvání):** *Napiš dvě věci, u kterých na sobě pozoruješ, že jimi zbytečně plýtváš (např. jídlo, energie, čas na displeji, kupování zbytečností).*
- **Sloupec 2 (Kultura vděčnosti / Konkrétní krok):** *Navrhni jeden malý, reálný krok pro tento týden, kterým tento zvyk omezíš (např. brát si na oběd jen tolik, kolik sním; zhasínat světlo; opravit věc místo koupení nové).*

Následovat může **krátké sdílení ve dvojicích**; účastníci zjistí, že případný problém nemají jen oni sami a že i malé změny mají velký smysl.

Na závěr **shrňeme**: „Péče o stvoření není nuda ani politický příkaz. Je to vyznání lásky Stvořiteli. Když šetříme zdroji a chováme se ohleduplně, říkáme tím: „Bože, děkuji ti za tento svět, vážím si ho.““

D. Otázky k diskusi (Reflexe a aplikace)

Rozdělíme účastníky do menších **skupinek** (po 3–4 lidech), v malé skupině vedeme diskusi v kruhu. Každá **skupina dostane k promyšlení jednu otázku**, poté následuje sdílení, případně si vybereme ke společnému rozhovoru jedno z těchto témat:

Radikální svoboda versus konzum: František se vzdal obrovského majetku, aby našel vnitřní svobodu.

Co pro nás dnes znamená mít „plné ruce věcí“? Brání nám hromadění věcí v tom, abychom byli svobodní a vnímaví k druhým? Jak vypadá „zdravá chudoba“ nebo střídmost v 21. století?

Duchovní rozměr ekologie (Bratr Slunce, sestra Země): Jeroným byl známý svou vznětlivostí a ostrou polemikou. Přesto se stal svatým a učitelem církve.

Když mluvíme o přírodě jako o „surovině“ nebo „zdroji“, jak to mění naše chování k ní? Změnilo by se něco, kdybychom v ní viděli „stvoření a dar“? Jak můžeme my sami konkrétně ve svém životě proměnit přístup k plýtvání, odpadu a péči o své okolí?

Setkání s „malomocnými“ dneška – Kdo stojí na okraji? František začal svou proměnu v momentu, kdy překonal svůj strach a odpor, sesedl z koně a objal malomocného. Vzal vážně lidi, které společnost vytlačovala na okraj.

Kdo jsou dnešní „malomocní“? Kterí lidé nebo skupiny jsou v našem okolí přehlíženi, vyčleňováni nebo s nimi raději nechceme mluvit? Co nám brání, abychom se o tyto lidi zajímali? Jak můžeme ve svém každodenním životě udělat „františkánský krok“ a jít jim naproti namísto toho, abychom před nimi zavírali oči?

Souhrn – co si odnášíme? (5 minut)

Skutečná svoboda nepotřebuje přebytek: František ukazuje, že opravdová radost přichází tehdy, když se zbavíme závislosti na věcech a otevřeme se Bohu a druhým.

Stvoření je dar, ne majetek: Svět kolem nás není jen velká skládka nebo zdroj zisků, ale „společný domov“ a kniha, ve které můžeme číst o Bohu.

Zodpovědnost za celek: Péče o přírodu a péče o chudé jsou dvě strany téže mince – to je odkaz, který nám František zanechal.

Závěrečná modlitba (5 minut)

Rozsvítíme **svíčku** a postavíme ji doprostřed. Poblíž rozmístíme **přírodní materiály** (kameny, listy, květiny apod.), které jsme předem připravili.

Zahájíme: *Svatý František nás učí vidět Boží stopy v celém vesmíru. Ztišme se a spojme se v modlitbě chvály a vděčnosti. Poté dva účastníci čtou střídavě následující texty:*

Předčítající 1:

Bud' pochválen, můj Pane, se všemi svými tvory, především s panem bratrem Sluncem, které nám dává den a skrze které nás osvětluješ. Ono je krásné a září velkou nádobou: o tobě, Nejvyšší, nám dává zprávu.

Předčítající 2:

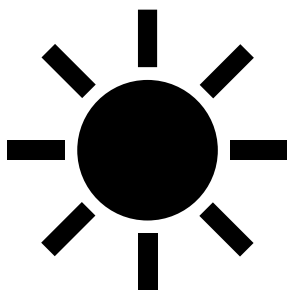
Bud' pochválen, můj Pane, za sestru vodu, která je velmi užitečná a pokorná, vzácná a čistá. Bud' pochválen, můj Pane, za naši matku Zemi, která nás živí a nosí a vydává rozličné plody s pestrými květy a trávou.

Poté ponecháme prostor pro **spontánní modlitbu chvály a díků**.

Zakončíme: *Pane Bože, děkujeme ti za dar života a za tento svět, který jsi nám svěřil do péče. Dej nám moudrost, abychom nebyli ničiteli, ale ochránci tvého stvoření. Dej nám pokoj v srdci a odvahu žít v pravdě a lásce. Amen.*

Účastníci pak mohou na závěr dodat společně:

*Svatý Františku, * oroduj za nás. Amen.*

Bonusová aktivita: „Mozaika vděčnosti – Sestavujeme knihu stvoření“

Pomůcky: Čisté archy papíru (formát A4 nebo A5, ideálně s texturou starého papíru/pergamenu, pokud je k dispozici), přírodniny (spadlé lístky, kousky kůry, suché stéblo trávy, lístek bylinky, kamínek) nebo vystřižené obrázky z časopisů, fixy, kaligrafická pera nebo obyčejné tužky.

Postup:

V úvodu **připomeneme:** „Svatý František vnímal celý svět jako otevřenou knihu, ve které můžeme číst o Bohu. Každý tvor, strom nebo květina byla jako řádek v této Boží básni. Zkusme teď vytvořit naši vlastní stránku z takové 'knihy stvoření'.“

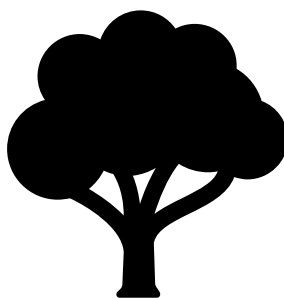
Samostatná tvořivá práce:

Každý účastník **dostane list** papíru.

- Z přinesených přírodnin nebo obrázků **si vybere** 1–2 prvky, které ho oslovují (např. konkrétní list, sušený květ, kamínek).
- Prvek opatrně **nalepí** nebo **přichytí** na svůj papír jako **ústřední motiv**.
- Okolo tohoto přírodního prvku **dopíše rukou** svůj **vlastní krátký verš**, myšlenku nebo poděkování inspirované *Písní bratra Slunce* (např. „*Bud' pochválen, Pane, za tento tichý lesní list...*“ nebo „*Děkuji za sílu, kterou mi dáváš, jako má tento kámen...*“).

Krátké závěrečné představení v kruhu:

Účastníci mohou své listy ukázat ostatním nebo je položit doprostřed kruhu ke svíčke a vytvořit tak společnou „mozaiku stvoření“.

Jak František kázal ptáčkům

(pracovní list pro předškolní děti)

Podívejte se na obrázek – je na něm svatý František. Natahuje ruce k ptáčkům, kteří sedí všude kolem něj – na trávě u jeho nohou, na starém kameni a někteří z nich roztahují křídla, poletují a vesele zpívají.

František měl lidi i zvířátka rád a všem vyprávěl, jak nás Bůh miluje. Když jednou uviděl na louce plno ptáčků, vůbec je nevyplašil. Zastavil se a začal jim povídat: „Milí moji ptáčkové, chvalte svého Stvořitele, který vám dal peříčka a křídla k létání!“ A představte si, že se ptáčkové vůbec nebáli a neuletěli – klidně seděli, natáčeli hlavičky a poslouchali ho, jako by všemu rozuměli. Určitě měli radost, když slyšeli, že je má Bůh rád!

Úkoly:

- **Najdi** na obrázku všechny ptáčky, kteří jsou kolem Františka, a **spočítej** je. **Vybarvi** celou louku tak, aby byla plná veselých barev!
- **Vybarvi oblečení** svatého Františka hnědou pastelkou a jeho provaz žlutou nebo béžovou barvou.
- Ptáčkové na obrázku radostně zpívají. Nad jejich hlavičkami **nakresli malé kroužky** nebo **notičky** (♪), jako by byl slyšet jejich krásný zpěv.